

Odluka:

Rev 1135/2022-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Rev 1135/2022-2

ECLI broj: ECLI:HR:VSRH:2022:2812

Datum odluke: 17.11.2022

Vrsta odluke: Rješenje

Vrsta predmeta: Građanski - revizija

Odjel: GRAĐANSKI ODJEL

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev-1135/2022-2

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Jadranka Juga predsjednika vijeća, Slavka Pavkovića člana vijeća i suca izvjestitelja, Branka Medančića člana vijeća, Damira Kontreca člana vijeća i Gordane Jalšovečki članice vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Republike Hrvatske, zastupane po Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, protiv tuženika V. Z. d.o.o. iz Z., zastupanog po punomoćniku H. M., odvjetniku u Z., radi stjecanja bez osnove, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Gž-1301/2019-5 od 13. travnja 2021., kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-4478/15 od 31. prosinca 2015., u sjednici održanoj 17. studenoga 2022.,

riješio je:

I. Ukida presuda Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Gž-1301/2019-5 od 13. travnja 2021. i presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-4478/15 od 31. prosinca 2015. te se predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. Odluka o naknadi parničnog troška revizijskog dijela postupka ostavlja se za konačnu odluku.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom suđeno je:

"I Tuženik V. Z. d.o.o., Z., je dužan platiti tužiteljici Republici Hrvatskoj iznos od 12.841.259,02 kn, sa zakonskim zateznim kamata tekućim:

- na iznos od 7.632.452,37 kn od 30. studenog 2002. do 31. prosinca 2007. godine po stopi određenoj člankom 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate, a od 1. siječnja 2008. godine pa do 31. srpnja 2015. po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, te od 1. kolovoza 2015. godine pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena

- i na iznos od 5.208.806,65 kn od 31. kolovoza 2003. do 31. prosinca 2007. godine po stopi određenoj člankom 1. Uredbe o visini stope zatezne kamate, a od 1. siječnja 2008. godine pa do 31. srpnja 2015. po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, te od 1. kolovoza 2015. godine pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, sve u roku od 15 dana.

II Nalaže se tuženiku V. Z. d.o.o., Z., naknaditi tužitelju Republici Hrvatskoj, trošak ovog parničnog postupka u iznosu od 1.002.000,00 kn, sa zakonskim zateznim kamata tekućim od 31. prosinca 2015. pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, sve u roku od 15 dana."

2. Drugostupanjskom presudom odbijena je kao neosnovana žalba i dopuna žalbe tuženika te je potvrđena prvostupanjska presuda.

3. Rješenjem ovog revizijskog suda broj Revd 5385/2021 od 4. siječnja 2022. dopušteno je tuženiku podnošenje revizije protiv drugostupanjske presude u odnosu na slijedeće pravno pitanje:

"Čini li drugostupanjski sud bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 375. st. 1. ZPP kada odbije žalbu kao neosnovanu, a da pri tome ne ocijeni sve žalbene navode koji se odnose na žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka, žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, te kada ne označi razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti?"

4. Tuženik je sukladno navedenom rješenju revizijskog suda protiv drugostupanjske presude podnio reviziju u smislu odredbe čl. 382. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 57/11, 148/11 - proć. tekst, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19 - dalje: ZPP).

4.1. Tužiteljica nije podnijeli odgovor na reviziju tuženika.

5. Revizija tuženika je osnovana.

6. Postupajući sukladno odredbi čl. 391. st. 1. ZPP, revizijski sud u povodu revizije iz čl. 382. toga Zakona ispituje pobijanu odluku samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

7. Predmet spora je tužbeni zahtjev tužiteljice za isplatu 12.841.259,02 kn sa pripadajućim zateznim kamata i to s osnova obveze vraćanja stečenog bez osnova jer da je tuženik neovlašteno vadio građevinski pijesak i šljunak sa oteretnog kanala Odra-Rijeka Sava te ga prodavao trećim osobama.

8. Uz utvrđenje da je tuženik u spornom razdoblju na navedenoj lokaciji vadio i prodavao građevinski pijesak i šljunak te ga prodavao trećim osobama i to bez vodoprivredne dozvole i koncesije, prvostupanjski sud prihvaća u cijelosti predmetni tužbeni zahtjev. Prvostupanjski sud zaključuje da je tuženik u obvezi u cijelosti isplatiti tužiteljici zahtijevani iznos po osnovi čl. 210. i po osnovu čl. 219. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 - dalje: ZOO), jer da je tuženik u tom iznosu ostvario korist obzirom da je po svom cjeniku građevinskog pijeska i šljunka prodao upravo za taj iznos.

9. Žalbom i dopunom žalbe tuženik je pobijao prvostupanjsku presudu iz razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. Tako je tuženik u žalbi i dopuni žalbe naveo da prvostupanjska presuda ima nedostatke radi kojih se ne može ispitati obzirom da ta presuda ne sadrži jasne i potpune razloge o svim činjenicama odlučnim za ishod spornog odnosa među strankama, zatim je naveo da je sporni odnos među strankama valjalo promatrati u svjetlu odredaba Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 107/95), a ne u svjetlu odredaba Zakona o rudarstvu („Narodne novine“, broj 27/91, 26/93, 29/94, 92/94 i 114/01), te da je činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno i to prvenstveno u odnosu na korist koju bi tuženik ostvario vađenjem građevinskog pijeska i šljunka.

10. Odlučujući o žalbi i dopuni žalbe tuženika protiv prvostupanjske presude, drugostupanjski sud je propustio na jasan i potpun način ocijeniti prije navedene žalbene navode tuženika, a koji su od odlučnog značaja. Radi toga je u postupku pred drugostupanjskim sudom počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi s odredbom čl. 375. st. 1. ZPP. Razlozi odlučujućeg značaja tih žalbenih navoda tuženika bit će izneseni u daljnjem dijelu obrazloženja ovog rješenja.

11. U postupku pred prvostupanjskim sudom pak je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP, a koju bitnu povreda odredaba parničnog postupka je drugostupanjski sud propustio otkloniti. Prvostupanjska presuda ima nedostatke radi kojih se ne može ispitati jer ne sadrži jasne i potpune razloge o svim činjenicama odlučnim za ishod spornog odnosa među strankama ali niti potpune i jasne razloge o primjeni materijalnog prava.

11.1. Prvostupanjski sud ocjenjuje da je predmetni tužbeni zahtjev osnovan jer da to proizlazi iz čl. 210. i čl. 219. ZOO. Takvo obrazloženje prvostupanjskog suda je proturječno jer se navedene dvije zakonske odredbe odnose na dvije različite i međusobno isključujuće situacije.

11.2. Prema odredbi čl. 210. st. 1. ZOO kad dio imovine neke osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a

taj prijelaz nema osnove u nekom pravnom poslu, odluci suda, odnosno druge nadležne vlasti ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti ga, odnosno ako to nije moguće naknaditi vrijednost postignute koristi. Odredbom pak čl. 219. ZOO, propisano je da kad je netko tuđu stvar upotrijebio u svoju korist, vlasnik može zahtijevati, neovisno od prava na naknadu štete, ili ako nje nema, da mu ovaj naknadi koristi koju je imao od uporabe.

11.3. U situaciji kada su ispunjene pretpostavke iz čl. 210. st. 1. ZOO kao odlučna okolnost ukazuje se (vrijednost) imovina koja je bez osnova prešla u imovinu druge osobe (ovdje vrijednost građevinskog pijeska i šljunka u ležištu - kao imovine tužiteljice), dok se u situaciji kada su ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe čl. 219. ZOO, kao odlučna okolnost ukazuje se vrijednost koristi koju je ostvarila osoba koja je uporabila tuđu stvar (ovdje korist koju bi ostvario tuženik vađenjem i prodajom građevinskog pijeska i šljunka).

11.4. Ista bitna povreda odredaba parničnog postupka počinjena je u postupku pred prvostupanjskim sudom jer prvostupanjska presuda ne sadrži razloge ocijene prvostupanjskog suda da bi tuženik postupao nesavjesno. Iako je tuženik ukazivao da je sa "Hrvatskim vodama" imao sklopljen ugovor o zakupu predmetnog vodnog dobra i to u smislu ovlaštenja "Hrvatskih voda" iz čl. 61. st. 3. Zakona o vodama, te iako je ukazivao da su inspeksijske službe i druga upravna tijela na različite načine kvalificirali radnje tuženika, prvostupanjski sud iznosi tek golu ocjenu da je tuženik postupao nesavjesno.

12. U postupku pred prvostupanjskim sudom ostvaren je i žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, a što je drugostupanjski sud također propustio otkloniti odnosno sankcionirati.

12.1. Tako nižestupanjski sudovi, između ostalog, u cijelosti ispuštaju iz vida odredbe čl. 53 i čl. 55. Zakona o vodama.

12.2. Prema odredbi čl. 53. st. 1. Zakona o vodama pijesak i šljunak iz obnovljivih ležišta u području značajnom za vodni režim mogu se vaditi samo na osnovi vodoprivredne dozvole te na osnovi ugovora o koncesiji kada je to tim Zakonom određeno. Prema stavku 2. istog zakonskog članka područje značajno za vodni režim iz stavka 1. toga članka jesu: vodotoci i druga ležišta površinskih voda, uređeni i neuređeni inudulacijski pojas, pojas mora uz ušća rijeka koja se ulijevaju u more i kanala spojenih s morem u polumjeru od 1 nautičke milje računajući od sredine ušća na crti određenoj u čl. 2. st. 2. toga Zakona. Prema stavku pak 3. istog zakonskog članka za vađenje pijeska i šljunka iz neobnovljivih ležišta i za vađenje kamena na području iz st. 2. toga članka i u zonama sanitarne zaštite, pored uvjeta propisanih Zakonom o rudarstvu, potrebna je i vodoprivredna dozvola.

12.3. Prema odredbi čl. 55. st. 1. Zakona o vodama pravna, odnosno fizička osoba koja na području iz čl. 53. toga Zakona bez vodoprivredne dozvole i koncesije vadi pijesak i šljunak dužna je naknaditi tako počinjenu štetu prema cjeniku kojeg donose "Hrvatske vode" uz suglasnost ravnatelja. Prema stavku 2. istog zakonskog članka rješenje o naknadi štete iz čl. 1. toga članka donose "Hrvatske vode". Protiv tog rješenja dozvoljena je žalba Državnoj upravi za vode. Konačno prema odredbi st. 3. toga zakonskog članka naplaćen iznos naknade štete iz stavka 1. toga članka prihod je "Hrvatskih voda" i koristi se za saniranje stanja nastalog štetnom radnjom.

12.4. Dakle, prema navedenim zakonskim odredbama (a koji zakon je *lex specialis*) vađenje pijeska i šljunka iz obnovljivih ali i iz neobnovljivih ležišta i to bez vodoprivredne dozvole odnosno koncesije predstavlja nanošenje štete Republici Hrvatskoj, a ne stjecanje bez osnova, a koja šteta se utvrđuje u upravnom postupku.

12.5. Obzirom na rezultate dosadašnjeg postupka ovdje je za ukazati na odredbu čl. 209. ZOO koja glasi: "Nakon

nastupanja zastare prava da zahtjeva naknadu štete, oštećenik može zahtijevati od odgovorne osobe, po pravilima koja vrijede u slučaju stjecanja bez osnove, da mu ustupi ono što je dobio radnjom kojom je uzrokovana šteta".

12.6. Prema toj zakonskoj odredbi oštećenik ima pravo zahtijevati od štetnika da mu ustupi ono što je dobio štetnom radnjom, ali tek u situaciji kada je nastupila zastara zahtijevati naknadu štete.

12.7. Iz te zakonske odredbe nadalje proizlazi da je ustupanje dobivenog štetnom radnjom substitut restituciji (iz razloga pravičnosti), a što nadalje znači da vrijednost ustupa ne smije biti veća od visine pretrpljene štete, jer bi u protivnom bilo povrijeđeno opće načelo obeštećenja (restitutio in integrum) iz čl. 185. ZOO.

13. Radi pogrešnog pravnog pristupa spornom odnosu među strankama u postupku pred prvostupanjskim sudom ostvaren je i žalbeni razlog pogrešnog i nepotpuno utvrđenog stanja. Tako je, između ostalog, prvostupanjski sud propustio utvrditi da li su "Hrvatske vode" donijele rješenje o naknadi štete, da li je nastupila zastara zahtjeva tužiteljice za naknadu štete (da li je zastara eventualno u prekidu), odnosno propustio je utvrditi (kao eventualno prethodno pitanje) visinu štete prema cjeniku "Hrvatskih voda" (a ne prema cjeniku tuženika), vrijednost izvađenog pijeska i šljunka u ležištu te vrijednost onog što je tuženik dobio vađenjem i prodajom tog pijeska i šljunka.

14. S obzirom na izneseno valjalo je na temelju odredbe čl. 394. st. al. 1. ZPP ukinuti obje nižestupanjske presude te predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

15. U ponovnom postupku prvostupanjski sud će otkloniti nedostatke na koje mu je ukazano ovim rješenjem, te će nakon što raspravi i utvrdi sve činjenice odlučne za ishod spornog odnosa među strankama ponovno odlučiti o tužbenom zahtjevu tužiteljice i o zahtjevima stranaka za naknadu parničnog troška, a u kojoj odluci će iznijeti jasne i potpune razloge o svim odlučnim činjenicama.

16. Odluka o naknadi troška revizijskog dijela postupka osniva se na čl. 166. st. 3. ZPP.

Zagreb, 17. studenoga 2022.

Predsjednik vijeća:

dr. sc. Jadranko Jug, v.r.